RAADSVOORSTEL

Zaaknummer:	00001278301
Onderwerp:	Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030
Datum raadsvergadering:	*Invullen door de griffie*
Portefeuillehouder:	J.H. John
Programma:	3. Programma bestuur en organisatie

Publiekssamenvatting

In de programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 wordt uiteengezet waaraan Dijk en Waard in 2027 de beschikbare middelen wil besteden. De kadernota 2027, met daarin de geschetste kaders is als leidraad meegenomen in de programmabegroting.

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. De programmabegroting 2027 vast te stellen en kennis te nemen van de meerjarenraming 2028-2030.
2. Een bedrag van € 1.138.000 vanuit het surplus van de algemene reserve ten gunste van het begrotingssaldo te brengen.
3. De reserve Deelmobiliteitsfonds Stationskwartier in te stellen op basis van het in het raadsvoorstel opgenomen doel.

Inleiding

Dijk en Waard staat aan het begin van een nieuwe bestuursperiode. Op 23 juni 2026 is het nieuwe college geïnstalleerd en is het coalitieakkoord *Bouwen aan morgen, met oog voor vandaag* besproken met de gemeenteraad. In dat akkoord heeft de coalitie de koers voor de komende vier jaar neergelegd. Er wordt verder gebouwd aan een gemeente waar het goed wonen, werken en leven is en waar de menselijke maat het uitgangspunt blijft, ook bij sterke groei van het aantal inwoners.

In het coalitieakkoord staan stevige ambities en duidelijke uitgangspunten voor de manier waarop de gemeente financieel verantwoord wil besturen. Dijk en Waard groeit, maatschappelijke opgaven worden complexer en de financiële ruimte van gemeenten staat onder druk. Vanaf 2028 ontvangt de gemeente structureel minder geld van het Rijk uit het gemeentefonds.

Bovendien blijven de inkomsten vanuit het Rijk voor jeugdzorg en ondersteuning (Wmo) onzeker en blijft de financiële druk op deze open-einderegelingen hoog. Dat betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden over wat nodig is en wanneer met de ambities gestart wordt.

Eerst een stabiele basis, daarna in samenhang afwegen

De realiteit is dat de gemeente op het moment meerjarig geen structureel sluitende begroting heeft. Dat betekent dat de gemeente Dijk en Waard structureel meer geld uitgeeft dan dat er binnenkomt. Vanuit de financiële uitgangspunten wil de gemeente eerst zorgen voor een financieel stabiele basis met een meerjarig structureel sluitende begroting. Dit betekent dat er bezuinigd zal moeten worden.

Tegelijkertijd vraagt een snelgroeiende gemeente als Dijk en Waard om investeringen in zowel de nieuwe als oude delen van de gemeente. Daarom wordt de komende maanden vanuit die basis het coalitieakkoord verder uitgewerkt in het collegeprogramma. Daarin wordt in beeld gebracht wat de gemeente deze bestuursperiode te doen staat, en welke financiële keuzes daarvoor nodig zijn. De gemeente Dijk en Waard kijkt naar een verantwoorde manier voor het benutten van de financiële ruimte die er is om eenmalige investeringen te doen en bepaalt in welk tempo de ambities worden uitgevoerd.

Begroting 2027: het startpunt voor de nieuwe bestuursperiode
Deze Programmabegroting komt kort na de start van het nieuwe college. De tijd tussen het aantreden van het college en het opstellen van deze begroting is te kort geweest om de financieel stabiele basis te realiseren en om de ambities uit het coalitieakkoord zorgvuldig uit te werken.

Daarom vormt deze begroting het startpunt voor de nieuwe bestuursperiode. Deze begroting voldoet aan de eisen van de provincie in haar rol als toezichthouder. Hierin zijn de eerder genomen raadsbesluiten, waaronder de Kadernota 2027, en de onvermijdelijke ontwikkelingen, zoals stijging van loonkosten en indexering van subsidies, verwerkt. De programma's laten zien hoe bestaand beleid en genomen besluiten worden uitgevoerd. De inhoudelijke en financiële doorvertaling van het coalitieakkoord is nog niet in deze begroting opgenomen. Die volgt na de verdere uitwerking in het collegeprogramma.

Financiële spelregels geven richting aan onze keuzes
In het coalitieakkoord zijn spelregels vastgelegd voor hoe om te gaan met geld. Het uitgangspunt is een structureel sluitende begroting, vaste uitgaven worden bekostigd met vaste inkomsten. Voor besluiten met financiële gevolgen is een duidelijk dekkingsvoorstel nodig en moeten de effecten voor de komende jaren zijn meegenomen.

De uitgangspunten van het coalitieakkoord betekenen ook dat met de verwachte inkomsten door de groei van Dijk en Waard ook de bijbehorende kosten meegenomen worden en dat bij nieuwe ambities gekeken wordt of deze op langere termijn financieel verantwoord zijn. Bij investeringen wordt verder gekeken dan deze bestuursperiode.

Deze financiële discipline is nodig om Dijk en Waard ook op langere termijn financieel gezond te houden. Zo blijft er voldoende ruimte om tegenvallers op te vangen, noodzakelijke investeringen te doen en de kosten van nieuwe keuzes niet door te schuiven naar latere jaren. Zo voorkomt de gemeente dat ambities van vandaag leiden tot financiële problemen van morgen.

Het college werkt hard aan een financieel stabiele basis. Dit in combinatie met de uitwerking van het collegeprogramma en de daarvoor benodigde bezuinigingen zal begin 2027 leiden tot een raadsvoorstel voor een begrotingswijziging. Deze financiële discipline is nodig om Dijk en Waard ook op langere termijn financieel gezond te houden. Zo bouwt de gemeente aan morgen, met oog voor wat vandaag nodig is en op langere termijn financieel verantwoord.

Instellen reserve Deelmobiliteitsfonds Stationskwartier:
In het Stationskwartier koppelt de gemeente Dijk en Waard de bouw van nieuwe woningen aan investeringen in bereikbaarheid en mobiliteit. Naast verbeteringen voor autoverkeer, parkeren en openbaar vervoer ligt de nadruk op hoogwaardige fiets- en wandelverbindingen en een collectief georganiseerd aanbod van deelmobiliteit. De gemeente werkt hiervoor nauw samen met projectontwikkelaars en neemt daarbij een actieve regierol. Om de financiën te organiseren wil de gemeente de volgende bestemmingsreserve instellen

Reserve Deelmobiliteitsfonds Stationskwartier:

- Mogelijk maken van Collectieve deelmobiliteit onder gemeentelijke regie . Met behulp van de reserve kunnen de bijdrage van derden over meerdere jaren worden ingezet ter dekking van de kosten.
- Reservering van middelen voor generieke mobiliteitsvraagstukken
- Einddatum: 31-12-2035

Beoogd effect

- De raad heeft het budgetrecht. Door het vaststellen van de programmabegroting 2027 door de gemeenteraad, wordt het budget toegekend om de taken van de gemeente in 2027 uit te kunnen voeren.
- Voldoen aan de bepalingen van de Gemeentewet inzake de tijdige vaststelling van de Programmabegroting 2027 door de gemeenteraad en tijdige toezending daarvan, vòòr 15 november as., aan de toezichthouder (de provincie Noord-Holland).

Kader

- Gemeentewet (artikel 189 e.v.).
- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Financiële Verordening Dijk en Waard.
- Nota reserves.

Argumenten per beslispunt

1. De gemeenteraad besluit de programmabegroting 2027 vast te stellen en kennis te nemen van de meerjarenraming 2028-2030

   a. *Met de vaststelling van de programmabegroting 2027 door de raad, wordt het budget toegekend om de taken van de gemeente in 2027 uit te kunnen voeren*

   b. *In de programmabegroting zijn de effecten uit de Kadernota 2027 verwerkt.*

   c. *In deze begroting zijn de autonome ontwikkelingen meegenomen.*

   De autonome ontwikkelingen, technisch-administratieve aanpassingen en de verwerking van de meicirculaire 2026 zijn meegenomen in de programmabegroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030. Hierdoor krijgt de raad een compleet beeld van het financiële perspectief van de gemeente.

2. Een bedrag van € 1.138.000 vanuit het surplus van de algemene reserve ten gunste van het begrotingssaldo te brengen.

   a. *Hiermee is het begrotingssaldo van Dijk en Waard voor 2027 structureel sluitend.*

   Dit is conform de afspraken uit het Bestuurlijk Overleg Financiële Verhoudingen (BOFv), zoals toegelicht op pagina 8 van de begroting.

3. De reserve Deelmobiliteitsfonds Stationskwartier in te stellen op basis van het in het raadsvoorstel opgenomen doel.

   a. *De raad heeft de bevoegdheid een bestemmingsreserve te vormen.*

   In de begroting 2027 is een gemeentelijke storting van € 320.000 voorzien in de nog te vormen reserve. Hiervoor dient de gemeenteraad eerst te besluiten tot de vorming van deze bestemmingsreserve.

Kanttekeningen en risico's

1. Conform de Gemeentewet dient de programmabegroting uiterlijk 15 november 2026 bij de toezichthouder te zijn aangeleverd. Als de programmabegroting 2027 niet vòòr 15 november 2026 is vastgesteld, dan stelt de provincie als toezichthouder het regime van preventief toezicht in.

2. De begrotingssaldi (structurele en incidentele baten en lasten) van de programmabegroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030 zijn niet sluitend. Het structurele begrotingssaldo voor 2027 is in evenwicht. Hierdoor is er voor de beoordeling in welk toezichtregime Dijk en Waard valt geen aanleiding om over te gaan op actief of preventief toezicht. Met de incidentele baten en lasten meegenomen is er over de gehele planperiode gemeten een tekort van € 13,3 miljoen. Dit betekent dat Dijk en Waard inteert op haar reserves.

Alternatieven

In de programmabegroting is een verdeling van beschikbare financiële middelen gemaakt over de verschillende programma's. Het is mogelijk om een andere verdeling te maken voor de begrote bedragen die geen autonome ontwikkelingen betreffen. De raad kan hiertoe via amendementen besluiten.

Samenwerking en participatie

Over de programmabegroting heeft geen samenwerking of participatie met externe partijen plaatsgevonden. Het vaststellen van de begroting is een recht dat aan de gemeenteraad is voorbehouden.

Financiën

De begroting zoals deze nu voorligt is de eerste stap om te komen tot een begroting die volledig uitgaat van de financiële uitgangspunten zoals deze in het coalitieakkoord is vastgelegd. Op dit moment is de gemeente nog niet zover. Dijk en Waard is wel op weg om te komen tot een financieel stabiele basis. Dat betekent dat vaste uitgaven betaald worden met vaste inkomsten en gestreefd wordt naar een positief begrotingssaldo. Besluiten met financiële gevolgen worden alleen meegenomen als er een duidelijk dekkingsvoorstel ligt en er inzicht is in de effecten voor de komende jaren. Ook investeringen die pas na 2030 financiële gevolgen hebben, wordt zorgvuldig afgewogen.

De gemeente Dijk en Waard wil een structureel sluitende begroting presenteren met positief oordeel van de provincie. De noodzakelijke keuzes voor bestaand beleid en de keuzes die in de kadernota zijn gemaakt zijn verwerkt in deze begroting. De benodigde keuzes om tot een structureel sluitende begroting te komen en de keuzes die volgen vanuit het collegeprogramma worden verwerkt in een begrotingswijziging in begin 2027.
Tevens zijn de geraamde uitgaven ten laste van reserves en de bijbehorende onttrekkingen nu in de begroting opgenomen. In voorgaande jaren werd dit in het lopende jaar gedaan. Hierdoor ontstaat een vollediger beeld van de totale geplande uitgaven.

De ontwikkeling van het meerjarenperspectief is in de volgende tabel weergegeven. Voor de jaren 2027 tot en met 2030 is er sprake van een begrotingstekort. Het structurele begrotingssaldo voor 2027 wordt op de volgende pagina toegelicht.

De ontwikkeling van het perspectief is in onderstaand overzicht weergegeven. Voor de jaren 2027 tot en met 2030 is er sprake van een begrotingstekort.

x € 1.000

Financieel perspectief	2027	2028	2029	2030
Primaire Begroting	490	-3.291	3.820	3.820
Verwerkte raadsbesluiten	-312	-312	-312	-312
Effect Voorjaarsrapportage	-86	-320	-533	-568
Effect Kadernota	-1.149	-865	-764	-764
Effect begrotingsproces 2027	-1.397	-4.245	-4.019	-2.202
Begrotingssaldo	-2.454	-9.033	-1.808	-26

Voor 2027 is er sprake van een begrotingstekort van € 2,5 miljoen. Dit is het saldo inclusief de incidentele baten en lasten. In 2027 is er per saldo € 2,5 miljoen aan incidentele baten en lasten. Dit betekent dat er een structureel begrotingsevenwicht is in 2027. Voor 2028 en 2029 is er sprake van een structureel tekort. In 2030 is er een klein overschot.

x € 1.000

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Begrotingssaldo	-2.454	-9.033	-1.808	-26
Saldo Incidentele baten en lasten	2.454	5.961	340	100
Structureel begrotingssaldo	0	-3.072	-1.468	74

Communicatie

Na besluitvorming door de raad op 10 november 2026 zullen de Programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 op de gemeentelijke website worden gepubliceerd.
De onlineversie van de begroting is uiterlijk 9 oktober 2026 beschikbaar op de gemeentelijke website.

Uitvoering

Na vaststelling van de programmabegroting 2027 zal deze voor 15 november 2026 naar de toezichthouder, de provincie Noord-Holland, worden verzonden.

Bijlagen, onderdeel van het besluit

1. Programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030
2. Raadsbesluit Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030